

BILTEN UKPS
broj 9 – 12 oktobar/decembar 2016.

Odlično se držimo... Samo da izdrži slamka!
(Rade Jovanović)

Otkad je Nole smazao Rolovan Giros (05.06) publikumu odlanulo, a njemu presanulo. ЏЏЏ U naprednjačkom „Progresu“ 19. 07. kazneni spisokaz „Necenzurisane laži“, Lego za Super-Ego Premijera-Momka-Bez-Felera, kupusara „argumenata“ za *Фејк Депонију Опонената*. ЏЏЏ LOI u Rijju: Falš orijaši upozorili naše olimpijaše da se udalje od medalje koja bi pobjedničko postolje pretvorila u Kosovo polje. ЏЏЏ Prirodno je da ekspozije traje duže od seks poze, pa je na godišnjicu Nagasaki pečurke (9.08) vladovođin kukuriku-kurikulum uvećan za 6 h monološkog skupštinskog smaratona. Хабемус Владас! Подмлаћену (њу кидс еманг олд чепс)! Поносну (за свет)! Уносну (за себе)! ЏЏЏ Gomila zaduženih do Guče čekala 10.08. da zatrubi „Јуриш, врли родољуби!“. Da u probouju somunskog fronta lanjski rekord potuče. ЏЏЏ Stefan Leven, premijer zemlje poznate po stolu *Mazni što poželiš*, odlikovan 17.08. odbrambenom oklagijom babe Pelagije (budućim IKEA brendom naše bestragije). ЏЏЏ Bojovni Vinovnici u ARKANdemiji za Mauke i UmETNOS, mamurni od rujnog vina domovine, sa svetom setom se sete 25. rujna 1986. i dodolskog Мраморандум-призивања кише куршума на живе мете. ЏЏЏ Freška treš vest od 5. 09: Sveti Gaša. Sa bratom. Na freski. Ktitora oponaša. Štiti puk od zala. U bogomolji. Na bregu Bagdala. ЏЏЏ Referendumska Spletka (RS) 25.9. okončana nedeljnim veseljem velemrzitelja. ЏЏЏ Slanjem gasovitog stanja ispod tečnog Crnog mora (11.10), uz Alaha i Gospoda, zacrtana trasa spasa rusko-turskog glasovoda. ЏЏЏ Nišavska vlast od 12. do 19.10. kune nam se: „Nema laganja, samo ulaganja! Sve je bliže... Evo, sad će... Sutra stiže... Da je do nas, to bi danas, ali šef je EmEmEf. Njegov sef – njegov ćef...“ Raja plitka džepa dotle će da krepa. ЏЏЏ Idilična panorama: On i Edi Rama 13.10. civili u kasarnama. ЏЏЏ Вундердипломата из Житорађе часком пронађе повод за свађе. ЏЏЏ Još se traga za pretvorbom fantom-rušionice u igraonicu Navodnog BGD. ЏЏЏ Изборни неоногизми од 8. 11: трамп-атланска сарадња уздрмана; извоз жутог трампист ЕсаДе сира у Кину; Италија с референдум-трамполином над сувим базеном; Болкан'с нејбрс у трамперицама. Паданија жицка везу на циркуском њутрал-трампезу. Svi se sili ulaguju da se što pre uloguju. Politički komesarijat dr Milošu Đuriću osporio doktorat. Брејкинг СОС нјуз: Бобе, јави се Новел комитету! Подиланили су!

Ж. К-П.

ODRŽANA REDOVNA SKUPŠTINA UKPS

Redovna godišnja skupština UKPS održana je 4. novembra 2016. sa početkom u 11.30 časova u sali Francuska 7.

Predsednik Miloš Konstantinović otvorio je Skupštinu, pozdravio prisutne i podsetio da je u razdoblju između dve Skupštine preminulo deset članova, pročitao je njihova imena i prisutni su im minutom ćutanja odali poštu.

Predloženo je i izabrano radno predsedništvo: Duško Paunković, Vlada Janković i Miloš Konstantinović (po funkciji). Za predsedavajućeg je izabran Vlada Janković.

Pre usvajanja dnevnog reda prisutni su aplauzom pozdravili nove članove.

Usvojen je predloženi dnevni red bez dopuna:

1. Izveštaj o radu i rasprava o izveštaju.
2. Predlog dopune žirija za nagradu „Miloš N. Đurić“
3. Predlog članova žirija za nagradu „Nikola Trajković“
4. Predlog za promenu termina održavanja BEPSa
5. R a z n o (visina članarine i dr.)

1.

Posle usvajanja izveštaja o radu i fin. izveštaja prešlo se na 2. tačku.

2.

U žiriju za nagradu „Miloš N. Đurić“ istekao je mandat Nedi Bobić, Dejanu Iliću i Ljubici Rosić. Ostaju Živojin Kara-Pešić i Mirjana Grbić. Usvojen je predlog za još 3 člana, to su prošlogodišnji dobitnici: Melita Logo Milutinović, Alen Bešić i Radoš Kosović.

Prisutni su obavešteni da je upućen dopis ministru kulture da ispravi grešku Komisije za dodelu sredstava i da po hitnom postupku dodeli sredstva za nagradu, povelje i plakete.

3.

Izbor 3 člana žirija za nagradu „Nikola Trajković“.

Skupština predlaže SANU Miloša Konstantinovića, Dejana Ilića i Branislava Prelevića, a SANU treba da predloži još 2 člana.

4.

Neda Bobić je obrazložila predlog Upravnog odbora da se ubuduće održavanje Beogradskih prevodilačkih susreta odloži za jesen, jer Ministarstvo kulture kasno raspisuje konkurs i kasno uplaćuje sredstva, tek u maju mesecu. Odlučeno je da se BEPS održi u oktobru pred održavanje Sajma knjiga.

5.

U okviru tačke razno Miloš Konstantinović, koji je izabran za predsednika Komisije za reprografska prava, govorio je o izradi Zakona o reprografskim pravima i njegovoj budućoj primeni. Ceo rad će se odvijati pod kapom Zavoda za zaštitu intelektualne svojine.

Duško Paunković je, kao član komisije u Ministarstvu kulture za izradu kriterijuma za sticanje i održavanje statusa samostalnih umetnika, obavestio prisutne o radu te Komisije. Odgovarao je na pitanja članova, između ostalog i o kamati koja se nagomilala pojedinim sam. umetnicima i trudu Asocijacije umetničkih udruženja da se to pitanje reši. Dok se pitanje ne reši, svi samostalni umetnici moći će redovno da overavaju zdravstvene knjižice.

Prisutni su obavesteni i o problemu sa Udruženjem naučnih i stručnih prevodilaca koje hoće da se ubaci u umetnička udruženja i da dobije reprezentativni staus. Velikim naporima postignuto je da se UNISP svrsta u stručna udruženja u kulturi i da nema status umetničkog udruženja.

M. Konstantinović i D. Paunković su obavestili prisutne i o izboru članova za Nac. savet. Tri reprezentativna udruženja, SKD, PEN i UKPS predložili su Duška Paunkovića, a UKS je predložilo Živorada Ajdačića, ne pitajući ostala udruženja.

M. Konstantinović će tražiti prijem kod ministra i obavestiti ga da je u slučaju predloga UKS narušena procedura i da Ž. Ajdačić ne može da predstavlja UKPS u Nacionalnom savetu za kulturu jer je javno izjavljivao da književno prevođenje nije umetnost.

Postavilo se i pitanje povećanja članarine (do sada je bila 1.000 din.). Odlučeno je da se visina članarine ne povećava, ali da se apeluje na članstvo da izmiri svoje obaveze, jer je Udruženje u teškoj materijalnoj situaciji.

Skupština je završila sa radom oko 13.30 h.

N.N.B.

DODELJENA NAGRADA „MILOŠ N. ĐURIĆ“

Kao i svake godine, tradicionalno je 7. decembra u prostorijama Udruženja dodeljena nagrada „Miloš N. Đurić za najbolji prevod iz oblasti proze, poezije i humanistike za proteklu 2016. godinu.

Žiri za dodelu Nagrade „Miloš N. Đurić“ ove godine je radio u sastavu: Živojin Kara-Pešić (predsednik), Mirjana Grbić, Melita Logo Milutinović, Alen Bešić i Radoš Kosović.

Na svojoj prvoj sednici 9. novembra 2016. žiri se konstituisao i izglasao Živojina Kara-Pešića za predsednika žirija. Po pregledanju pristiglih dela žiri

je sa zadovoljstvom konstatovao veliki odziv izdavača. Na narednim sastancima (16. novembra, 23. novembra, 28. novembra, 2. decembra i 5. decembra) žiri je razmatrao ukupno 54 prevoda koji su se našli u konkurenciji za nagradu. Žiri posebno ističe kvalitetne prevode mladih odnosno novih prevodilaca, i to iz sve tri oblasti za koje se dodeljuje nagrada. Posle jednogmesecnog rada žiri je na poslednjem sastanku, 5. decembra jednoglasno doneo konačne odluke o najužem izboru i nagrađenim knjigama:

Iz oblasti **poezije** u najužem izboru su se našla sledeće knjige:

Andrej Bursa: *Dželat bez maske*, prevod Milica Markić, izd. Narodna biblioteka Stevan Prvovenčani, Kraljevo, 2016.

Peter Huhel: *Teofrastov vrt*, prevod Stevan Tontić, izd. Treći trg, Beograd 2016.

Iz oblasti **proze** u najužem izboru našla su se sledeće knjige:

Tomas Bernhard: *Hodanje*, prevod Sanja Karanović, izd. Lom, Beograd, 2016.

Antonio Lobo Antuneš: *Priručnik za inkvizitore*, prevod Tamina Šop, izd. Geopoetika, Beograd, 2016.

Huan Oktavio Prens: *Višak identiteta*, prevod Gordana Ćirjanić, izd. Geopoetika, Beograd, 2016.

Makis Citas: *Bog mi je svedok*, prevod Gaga Rosić, izd. Laguna, Beograd, 2016.

Iz oblasti **humanistike** u najužem izboru su se našla sledeće knjige:

Trin Ksuan Tuan: *Rečnik zaljubljenika u nebo i zvezde*, prevod Olgica Stefanović, izd. Službeni glasnik, Beograd, 2016.

Grgur Turski: *Istorija Franaka*, prevod Tatjana Đurin, izd. Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Sremski Karlovci/Novi Sad, 2016.

Žiri je na kraju doneo sledeće odluke:

1. Da se nagrada za najbolji prevod iz oblasti poezije u 2016. godini dodeli **Stevanu Tontiću** za prevod knjige **Petera Huhela: *Teofrastov vrt***, izdavač Treći trg, Beograd 2016.
2. Da se nagrada za najbolji prevod iz oblasti proze u 2016. godini dodeli **Tamini Šop** za prevod knjige **Antonija Loba Antuneša: *Priručnik za inkvizitore***, izdavač Geopoetika, Beograd, 2016.
3. Da se nagrada za najbolji prevod iz oblasti humanistike u 2016. godini dodeli **Tatjani Đurin** za prevod knjige **Grgura Turskog: *Istorija Franaka***, izdavač Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Sremski Karlovci/Novi Sad, 2016.

**Obrazloženje žirija za dodelu Nagrade „Miloš N. Đurić“
Peter Huhel, Teofrastov vrt, u prevodu Stevana Tontića**

Zbirka *Teofrastov vrt* predstavlja izbor pesama iz celokupnog stvaralaštva Petera Huhela, jednog od najznačajnijih glasova nemačke poezije dvadesetog veka. Teško je rezimirati celokupno delo jednog velikog pesnika i putnika, kog su pri tom kroz život bacakali istorijski događaji, ideologije i tragedije. No i tu nam izvrсни prevodilac priskače u pomoć, izabравši *Teofrastov vrt* za naslov zbirke. „Kad bijela vatra stihova uzleti / Plešuć u podne nad urnama gore / Sjeti se, moj sine. Onih se sjeti / Što nekad ko drveće sadiše razgovore“. Ovim stihovima počinje ta pesma, uvodeći nas u vrt poezije u kojem predani gradinar sadi i neguje reči, ne poput cvetova, već baš poput drveća – reči velike i dugovečne, snažne a nežne, spokojne i divne. No oluja narušava sklad vrta, oluja istorije i čovekovog srca, nesumnjivo, jer u prirodnom i božanskom, za pesnika onom večnom, oluje nema. I kada je izgažen i spaljen, vrt je vrt, i vrt je tih, dok u njemu sedi i promišlja pesnik, poput nemirnog plamička sveće. Možda nas onda neće začuditi što je čuveni književni kritičar Ranicki tog pesnika, Huhela, čoveka koji je i mišlju i srcem snažno učestvovao u strašnim olujama dvadesetog veka ipak nazvao „nepolitičkim čovekom i nepolitičkim pesnikom“. Jer čini se da je priroda, sa svojom neposrednošću, spokojem i lepotom potka i vodilja pesnikovog duha. Huhel nam je verno predstavlja, kao njen stari znanac, i jezikom poezije koji katkad nalikuje na njen jezik. Prikazuje nam predele raspevane i tihe, u dva tristiha soneta pronosi nam i mir i hitrinu jutra dok goveće „mesečastih rogova“ pase na potoku, a jastreb u strmoglavom vihoru rasteruje ševe. Voda je uvek među najupečatljivijim elementima huhelovskog krajolika – oslušnimo je samo u pesmi „Zvezdana vrša“: „Huk vode bješe pjesma kroz stijenje, / grabih je i pomno slušah u duši, kako se ori preskačuć kamenje, pjeneć se razbija pa šumno ruši.“ Čujmo vodu i zimi, kad postane zvonki kristal, u pesmi *Zimsko jezero*: „Kiša od strijela / što led isjecka, tako stoji trska / i cepti i zvecka.“ A oslušnimo, najzad, i tišinu pesme *Vipsdorf*: „Potom je tiho. Jezerce baburača, / zelenokrljušno tinjanje algi / zvuči tanko, šuplje, samo žal do plača, / potonuo u noći jek metalni.“ A u tom šumnom krajoliku stupa čovek, zamišljen i ispunjen čežnjom, tih ili nespokojan, no u koraku s prirodom. Kao u *Koscu iz Poljske*: „Duvajte, jesenje bure! / Na praznim zemljištima / bude se gladni spavači. / Ne idem ja sam osvijetljenim drumom. / Na kraju noći / svetlucaju zvijezde / kao zrnevlje na gumnu, / vratim li se kući u istočnu zemlju, u rumen jutarnju.“ Ali s čovekom stupa i Istorija sa svojim užasima, pa nas u Huhelovoj poeziji dočekuje i pravi postapokaliptični krajolik, kao u pesmi *Povlačenje*: „Bjelogruda lasto, / tvoj kljun zapara / vodu sivo namreškano / pored trske i mrtvih / u klizećem letu. / Između oba srpa mjeseca ostarih / kao krvava rijeka, gonjenih leševa puna, kao pepelno tugujuća šuma“. Ali dok u izvanrednoj pesmi *Deregljija* vojnici bajonetima naspram zida groblja otkidaju komade mesa stoke umorene mrazom, dok se noć puna vrana spušta na štakama golih topola, dete, bačeno u „najhladniji kut časa“, ipak se bliži danu. Mari li najzad, žedna belogruda lasta što je reka puna leševa, tuguje li hladni mesec nad izbušenom skelom? Strepi ponekad čovek u tihom krajoliku, kao kad nam u pesmi *Susjedi* kaže: „Mirovanje rijeke, / vatra zemlje, / prazna tama neba, / moji su opasni susjedi.“ Opasna je možda ta vasiljenska ćutnja, no ipak spremna da nadahnutom gradinaru ukaže savršeni spokoj i pruži mu utočište. Tako nam pesnik, dok pastiri kolju ovna, poručuje: „U magli što se leluja / ponovo tinja svetlost / prvog Stvaranja. A pod jelikom / izbi nedovršen krug od

četine i mokrine. / To je tvoj znak. Zaboravi pastire.“ A kad duša što snažno ume da proživi prirodu u njoj potraži skrovište, nužno načini i onaj sledeći korak, koji od sveta ume da načini dom. Huhelu misticizam nije stran, što jasno vidimo u dosmisleno naslovljenoj pesmi *Egzik*: „S večeri se primiču prijatelji, / sjenke brežuljaka. / Lagano stupe preko praga, / pomrače so, / pomrače hljeb, / i s mojim ćutanjem razgovor vode. / Budi vjeran, kaže kamen. Rana zora sviće / tamo gdje svjetlost se i lišće / jedno u drugome nastane / i lice / u plamenu iščezne.“ I time lutanje kroz bure nalazi svoje okončanje i nespokojni plamen sveće primiruje se u Teofrastovom vrtu: „Zvijezde požrtvovanjem zanesene / u vječnost se srušile. / A moje oči iz posljednje dubine / u daljini izronile“.

Još mnogo toga ćemo naći u tiho-raskošnom stvaralaštvu Petera Huhela, koje nam je brižljivim odabirom prikazao virtuozni prevodilac-pesnik Stevan Tontić. Njegov prepev, veran i skladan u prenošenju metra i poetskih slika, čini se duboko proživljen, pronoseći nam zvuke huhelovskog krajolika, toplinu njegove nežnosti i jezu njegovih nemih užasa. Pogovor,

odabir i prepev pesama u zbirci *Teofrastov vrt* pokazuju znanje, predanost, veštinu i poetski dar s kojima je prevodilac pristupio svom zadatku. Jednoglasnom odlukom žiri mu dodeljuje ovogodišnju nagradu Miloš N. Đurić za najbolji prepev.

Radoš Kosović

Obrazloženje žirija za dodelu nagrade „Miloš N. Đurić“

Antonio Lobo Antunes PRIRUČNIK ZA INKVIZITORE

Antonio Lobo Antunes je portugalski pisac i novinar, rođen 1942. godine. Završio je medicinu i specijalizirao psihijatriju. Radio je dve godine kao vojni lekar u Angoli, od 1971. do 1973. godine, u vreme oslobodilačkog rata u toj zemlji, i taj period, tj. kolonijalni rat i izneverena Revolucija karanfila ostavili su dubok trag u njegovom kasnijem stvaralaštvu. Osamdesetih godina Antunes napušta svoj poziv lekara- psihijatra i posvećuje se isključivo pisanju. Napisao je više romana (Slonovsko pamćenje, Iza Božjih leđa, Šta da radim, kad sve gori, Priručnik za inkvizitore), kao i nekoliko knjiga za decu.

Antunesovi junaci u ovim romanima, reklo bi se, ne doživljavaju život kao svojevrsnu školu, u kojoj se čovek neprestano priziva pameti, već pre kao „školu za budale“ i zato je ispunjen jedino „besmislenom bukom i besom“. Antunes sebe smatra Foknerovim sledbenikom i svojevremeno je čak napisao predgovor za porugalsko izdanje Foknerovog romana *Buka i bes*.

Što se tiče odnosa prema domovini, u romanu Slonovsko pamćenje glavni junak Antonio je lekar, psihijatar, kao i autor romana, a domovina je za njega – „pseće groblje“, „ubogi i neukusni žal za prošlošću i lavež prigušen grubo otesanim nadgrobnim pločama“.

U Antunešovim romanima nastavlja se tradicija visokog modernizma, a njegov stil obiluje rafiniranim metaforama, kroz koje se čitalac probija kao kroz gustiš mirisnog i egzotičnog šipražja, nazirući u njemu vijugave lavirinte portugalske duše.

Ovaj pisac je više puta nominovan za Nobelovu nagradu i dobitnik je velikog broja portugalskih i evropskih nagrada, među kojima su najvažnije Velika nagrada za roman i novelu Portugalskog društva pisaca 1995, austrijska državna nagrada za evropsku književnost 2000, nagrada Latinske unije 2003, itd. Za roman Priručnik za inkvizitore Antuneš je u Francuskoj dobio Nagradu za najbolji strani roman, koja je prethodnih godina dodeljena Kanetiju, Asturijasu, Kazancakisu, Muzilu, Darelju, Kavabati, Grasu, Singeru, Apdajku, Markesu, Šulcu, Sabati, Ljosi, Ruždiju, Rotu, Pamuku...

Roman Priručnik za inkvizitore strukturno je podeljen na četiri dela, koje je autor nazvao Izveštajima. Svaki izveštaj ima slikovit i poetičan podnaslov („Klovn koji leti poput kakve čudnovate ptice“, „Pakost neživih stvari“, „O postojanju anđela“ i „Obe cipele strgnute u zanosu“). Svaki Izveštaj podeljen je na manje delove: podizveštaje i komentare. Zapravo, i izveštaji i komentari su glasovi različitih junaka, čije priče obuhvataju period od četrdesetak godina. To je dramatičan period u portugalskoj istoriji, u koji spadaju fašizam, svetski rat, borba za kolonije. O tom periodu i o sebi samima govore likovi iz različitih društvenih slojeva, i kad se čitaju ti izveštaji i komentari postaje jasno da inkvizitorski zanat može da se „uči“ ne samo od Salazarovog „gospodina ministra“, čije se ime retko pominje, jer on za sve junake ostaje samo „gospodin“ ili „gospodin ministar“, i ne samo od Tomaša, ministrovog šofera i izvršioca prljavih zadataka, ili od majora tajne policije koji ima kartoteku u kojoj se nalaze svi podaci o svima, uključujući Salazara, kardinala, admirala, uključujući sve njihove karijese, kamenje u žuci, upale sinusa itd., nego i od brižne majke-inkvizitorke, od gospođe Doreš, vlasnice pozamanterijske radnje, koja gotovo podvodi svoju ćerku i sanja o njenoj udaji za „gospodina ministra“, iako gospodina ministra smatra metuzalemom. Među najdirljivije stranice romana spadaju one koje govore o Mili Doreš, koja se u detinjstvu plašila „mrtve lutke“, a onda sama postala „mrtva lutka koja se klata dok je po potiljku miluje gospodin ministar.“ Tu je i lik Titine, koja oličava jedan svet u nestajanju, portugalska verzija batlera Stivensa iz Išigurovog romana, odane gospodinu ministru i njegovom sinu koga je volela kao svog i smatrala ga svojim, a koji ostarelu Titinu ne samo da neće prepoznati, nego se neće ni setiti da je ona ikada postojala. Tako je i naizgled bezazleni Žuao koliko žrtva, toliko i produkt invizitorskih priručnika.

Ovo je roman o moći, roman u kome su moćnici i žrtve samo glasovi što dopiru odnekud, kroz močvaru, kroz „cerekanje gavranova“, „plač žaba“ i „očajanje pasa“ na imanju u Palmeli. Junak, koji sve te glasove povezuje, jeste „gospodin ministar“, čovek koji je ministrovao onoliko dugo koliko je Salazar vladao. On je moćan čovek, on je gazda, skorojević, vlasnik imanja, ministar u državi koja je, između ostalog, i kolonijalna sila. Njegov sin Žuao, naprotiv, pravi je gubitnik; njemu se obraćaju sa „gospodine inženjeru“, ali on ostavlja utisak čoveka koji je u konstantnoj životnoj krizi i ostaje do kraja nejasno da li je on, kako se stalno pita njegova tašta, zaista „idiot, ili se samo pretvara“. On je pomalo nalik na čehovljeve junake

(recimo, iz Višnjika). Iako potekao od skorojevića, on je, kao kakav aristokrata, krajnje neprilagođen i nepraktičan; on ne ume da rasparča imanje u Palmeli i proda parcele ili da sagradi skupo letovalište za turiste, kao što će učiniti bezočni i grabljivi ujak njegove žene; pošto nesrećnog Žuaoa optuži da je opljačkao Sofijinu, tj. ženinu porodicu, oduzeće mu sve i oterati ga sa imanja na kome on besmisleno gradi jedrilicu, iako nigde u blizini nema mora. S tim inkvizitorom, ženinim pohlepnim ujakom i finansijskim magnatom koji zajedno sa svojim porodičnim klanom s bundama, nakitom, finim stvarima i skupocenim šoljicama uspešno preživljava sve promene u društvu, svojevremeno je odbegla Izabela – Žuaoova majka i žena gospodina ministra. Ministar zbog toga ostaje zauvek ozlojeđen i željan osvete.

Nešto karnevalsko, klovnovsko i kostimirano, ali vrlo neveselo i tužno provlači se kroz ceo roman i u velikoj meri određuje likove i događaje u ovoj knjizi.

Roman se završava rečenicom bez tačke na kraju: kao da je najvećem klovnu-inkvizitoru, starcu s puškom koji ubija pse, presamićuje kuvaricu preko sudopere, naređuje veterinaru da je porodi kao da je krava, taj veliki lakrdijaš nije u stanju da na kraju dovrši rečenicu koja bi u njemu odala očinsko osećanje.

Ovaj roman je prevela Tamina Šop. Do sada su kod nas objavljeni njeni prevodi Tavarešovih priča pod naslovom Kvart, zatim Tavarešova knjiga Jedan čovek: Klaus Klamp, a za prevod njegovih Lažnih ispovesti Tamina Šop je 2012. godine dobila nagradu Radoje Tatić koja se dodeljuje za najbolji prevod sa španskog i portugalskog jezika.

Pored ostalih vrlina ovog prevoda, kao što su zrelost i tačnost, ovaj žiri je visoko ocenio smeo, hrabar, razigran i, iznad svega, sočan jezik prevoda, njegovu muzikalnost i lepotu. Pri tome smo imali u vidu da je sama knjiga po svom stilu i složenosti ozbiljan zadatak koji zahteva mukotrпно probijanje kroz teško prohodan tekst. Antunešove rečenice su dugačke, neočekivano se prekidaju i nastavljaju, ali se nastavljaju u nekom drugom vremenu, govore o nekom drugom mestu i opisuju neke druge pojave i događaje. Ponekad su to rečenice preko čitave strane.

U Prvom izveštaju ima rečenica koje će u portugalskom, ako već nisu, verovatno ući u optičaj kao izreke: „Ako vidiš komunjaru, pucaj!“ „Radim sve što one žele, ali nikad ne skidam šešir s glave da bi se znalo ko je gazda“; „Da nije glupa ne bi bila služavka“; „Mladiću, jeste li vi idiot ili se samo pretvarate“, ili rečenica koju izgovara prošnjak, primajući novčić od darodavke uz njen savet da ga ne potroši na piće; „Ništa ne brinite, mlada damo, naravno da neću, idem iz ovih stopa u radnju da kupim alfa romeo“. Ove rečenice su vrlo žive, šeretske i zvuče veoma u duhu srpskog jezika... U isti red pamtljivih izraza spadaju i oni koji izražavaju Žuaoove repetativne misli kao što su već pomenuto „cerekanje gavranova“, „plač žaba“ i „očajanje pasa“, divne slike koje se pojave kad pročitate o „pomorandžama koje se cakle u avgustovskom spokoju“, o skliskoj svili prstiju, o pirevini koja drhti, o komodama baršunastim od prašine...

Mirjana Grbić

**Obrazloženje žirija za dodelu nagrade „Miloš N. Đurić“
Grgura Turski: *Istorija Franaka*, u prevodu Tatjane Đurin**

Čast mi je i zadovoljstvo što sam u prilici da obrazložim odluku žirija da ove 2016. nagradu za najbolji prevod iz oblasti humanistike dodeli dr TATJANI ĐURIN, za prevod dela Grgura Tûrskog „Istorija Franaka” s latinskog na srpski jezik.

Tatjana Đurin završila je osnovne i postdiplomske studije na Odseku za romanistiku Filozofskog fakulteta Univerziteta u Novom

Sadu, gde sada i predaje. U svojim naučnim istraživanjima bavi se istorijom francuskog jezika, francuskom književnošću srednjeg veka i renesanse, a posebno problemima prevođenja, kojima je posvećen najveći broj njenih radova. Pored „Istorije Franaka” prevela je dela „Od boljke i lek” Žana Starobinskog, i „Inkvizicija u modernom dobu” Fransiska Betankura.

Dozvolite mi sada da vas ukratko upoznam s Grgurom Tûrskim, autorom izvornika nagrađenog prevoda, koristeći podatke i izvode iz obimnog i iscrpnog predgovora Tatjane Đurin.

Grgur Tûrski rođen je 538. ili 539. godine u gradu Arvernu, današnjem Klermon Feranu u Francuskoj. Potekao je iz galorimske porodice. Godine 573. postao je biskup grada Turone, današnjeg Tura. Njegovi spisi obuhvataju različite tematike – istorijsku, hagiografsku i druge – a najznačajniji među njima svakako je „Istorija Franaka”, koja predstavlja „jedan od najvažnijih izvora za proučavanje srednjeg veka, odnosno doba Merovinga”. Grgur Tûrski smatran je „autorom nacionalne istorije Franaka, a onda i ocem francuske historiografije”. Njegova „Istorija Franaka” predstavlja, citiram: „prvo historiografsko delo većeg obima, sa jasno iskazanim ciljem: da se zabeleži dobro i zlo, oličeno najčešće u germanskim kraljevima, aristokratiji i biskupima, odnosno da se zabeleži borba između pravovernih hrišćana i jeretika. Ta etička i religiozna linija odvešće 'Istoriju Franaka' u pravcu moralizatorsko-didaktičke književnosti, ne ukidajući pritom njenu historiografsku dimenziju. Osim toga, i iza svega toga, naziru se delići svakodnevnog života običnih ljudi u Galiji u doba Merovinga. Kroz poneki Grgurov komentar ili opis, u sporednim i uglavnom neimenovanim ličnostima, i još češće u masi, u narodu, prepoznaju se dobri i časni ljudi, kao i ljudi pohlepni, prevrtljivi i zlobni, kakvih je bilo u svim vekovima i svim kulturama.” (kraj citata)

Grgur Tûrski bio je pripadnik senatorske aristokratije, što, prema mišljenju nekih proučavalaca, znači da je morao poznavati književnu tradiciju te klase. Pa ipak, opredelio se da piše narodnim jezikom, smatrajući ga razumljivijim običnom svetu od jezika učenih ljudi. U tom pravcu otišao je i korak dalje, prikazujući u svom predgovoru samoga sebe kao nedovoljno obrazovanog čoveka koji piše „jezikom neuglađenim”.

Takav „jezik neuglađen” zahtevao je od prevodioca da prenese, pre svega, njegovu jednostavnost, a zatim i jasnoću, zadržavajući u isti mah starovremensku patinu bez koje bi

jedan srednjovekovni tekst izgubio svoju autentičnost, pa čak nekako i samu svoju prirodu. Tatjana Đurin lako i neusiljeno upotrebljava imperfekat, aorist, slovenski genitiv, koji tekstovima drugačijeg karaktera retko kada pogoduju, ali u ovakvom nekad naprosto nemaju alternativu. Ne samo što nemaju alternativu, već tekstu pridodaju čar i moć pravog vremeplova, naročito u sprezi sa starinskim izrazima i načinom izražavanja, koje prevodilac koristi znalčki i s merom. Tako je dobijen živ prevod s jednog drevnog jezika.

Pored toga, Tatjana Đurin pokazuje izvanredno poznavanje i razumevanje istorijskog konteksta u kojem je nastala „Istorija Franaka”, što je bilo neophodno za pravilno prevođenje termina iz oblasti istorije, geografije, religije, kojima to delo, naravno, obiluje. U tom pogledu ovaj prevod može bez ikakve sumnje poslužiti i kao odlična referenca. Na pomenute i druge prevodilačke probleme i zadatke osvrće se Tatjana Đurin u predgovoru kojim je obogatila ovo izdanje „Istorije Franaka”. U njemu se, naime, pored ostalog nalazi i svojevrsna „odbrana” njenog prevoda, gde su potanko izneta i obrazložena načela kojima se rukovodila prilikom rada na ovom tekstu. Toplo preporučujem čitaocima da ne preskoče taj deo knjige.

Privodeći kraju ovo obrazloženje, citiraću obraćanje Grgura Tûrskog nekom budućem tûrskom biskupu, koji će nastaviti da čuva njegovo delo.

„Ko god da si, Božji biskupe, ako te je naš Marcijan obučio u sedam disciplina, (...) i ako si svemu tome vičan, tako da ti naš stil izgleda nevešt, ni onda, preklinjem te, ne briši ono što sam napisao. A ako ti se nešto od toga dopadne, ne zabranjujem ti da to u stihove pretvoriš, ali da naše delo ostane netaknuto.”

Tatjana Đurin nije ovo delo pretočila u stihove, ali jeste u drugi jezik, i pri tom je, upravo, uslišila želju njegovog tvorca da ono „ostane netaknuto”.

Stoga, smatrajući da ovaj prevod, koji nije samo prevod već istinski prevodilački poduhvat, zavređuje najviše ocene, sa umetničkog stanovišta ništa manje nego s naučnog, žiri je jednoglasno doneo odluku da u 2016. godini nagradu „Miloš N. Đurić” iz oblasti humanistike dodeli gđi dr Tatjani Đurin. Najsrdacnije joj čestitamo!

Melita Logo Milutinović

Podsećamo članove da plate zaostalu članarinu, putem uplatnice na tekući račun kod Komercijalne banke: 205-231709-63, ili u Udruženju radnim danom od 11.30-14.30h posle 15. januara 2017.

***U NASTUPAJUĆOJ KALENDARSKOJ
SETITE SE SVOJE SEDAMNAESTE!
SREĆNO!!!***